

El medi rural, una aposta de vida

Dv, 20/04/2018 per Eduard Ibáñez

[Apunts eticopolitics](#)

El passat cap de setmana va tenir lloc a Palència la [trobada anual de Justícia i Pau d'Espanya](#), que m'honoro de presidir, enguany amb el lema "El medi rural, aposta de vida". A la vegada, en aquesta trobada hem celebrat els 50 anys de l'entitat (1968-2018).

Ha estat per mi una experiència molt gratificant aproximar-me a la situació actual del món rural a Espanya, gràcies a les aportacions de diferents experts i persones compromeses amb el desenvolupament en aquest àmbit. Les conclusions que n'he tret crec que són plenament vàlides per a moltes zones del territori català.

La constatació ha estat unànime: bona part de l'àmbit rural pateix des de fa dècades un procés d'abandonament, despoblament i envelliment molt preocupants, que no sembla tenir aturador. Aquest procés va acompanyat de l'empobriment econòmic i situacions de soledat i isolament per a moltes persones. El fenomen s'agreuja amb la reducció progressiva de molts serveis públics. Davant d'aquest panorama, els joves continuen abocats a buscar oportunitats de futur en zones urbanes. L'abandonament del camp comporta alhora la pèrdua de capacitat de la nostra societat per tenir cura dels àmbits naturals.

Les causes són profundes i complexes i arrenquen ja dels inicis del procés d'urbanització i industrialització moderns. Aquest procés ha anat configurant una visió que associa el camp amb endarreriment i la ciutat amb progrés i oportunitats. El procés s'agreuja cada cop més pel model dominant d'agroindústria, basat en la creixent tecnificació, el monocultiu, la dependència externa, la despesa energètica (sobretot combustibles fòssils) i l'ús de químics, un model que suposa un impacte ambiental molt negatiu, afavoreix el despoblament i fa la població rural més vulnerable.

Arribats a aquest punt, bé podem considerar que territoris importants del nostre país s'han convertit en "perifèries" objecte d'exclusió social.

És obvi que no ens ho podem permetre. Cal fer l'esforç de tornar a situar el medi rural en el centre de la nostra societat. Un principi evident de justícia social ens obliga a prestar una major atenció a aquest fenomen i atendre com cal a aquesta part de la població. D'altra banda, de l'àmbit rural en depèn encara la nostra alimentació i la preservació i custòdia del medi natural.

La vida en el món rural ha de poder ser l'àmbit que encara faci possible la nostra connexió amb la natura que som i de la qual venim. Ha de poder ser l'espai que promogui una relació amb la natura no com un objecte a explotar ("explotacions agrícoles"), sinó com a àmbit de la nostra vida, com experiència de bellesa i com a oportunitat de relació amb el seu Creador. Un espai que assenyali un estil de vida de qualitat, alternatiu al consumisme depredador i als ritmes accelerats propis de la nostra societat. Un lloc on encara es puguin viure vincles comunitaris gratificants, com alternativa a l'anonimat i individualisme de les nostres ciutats.

Hem de treballar per tornar a fer possible la vida al medi rural i natural, fent dels nostres pobles espais que convidin a viure. Això implica un replantejament a fons

de moltes polítiques públiques i de molts dels nostres hàbits econòmics. Cal compensar la població rural per la seva tasca de custodiar el territori. Cal promoure una activitat agrícola més basada en l'autosuficiència, la qualitat, els mercats de proximitat, els productes de temporada, les energies renovables i la revinculació entre consumidors i productors. I cal potenciar un desenvolupament que vagi més enllà de l'activitat agrícola, ramadera o forestal, capaç d'obrir amb creativitat i innovació altres activitats econòmiques vinculades al gaudi de la natura, el descans, la cultura, la cura de les persones... En aquest sentit, és una gran esperança veure la gran quantitat d'emprenedors que aposten pel desenvolupament rural en el marc de l'economia social, solidària i ambientalment sostenible. També el fet de la immigració obre oportunitats de rejueniment i dinamització dels nostres pobles que cal afavorir.

En aquests reptes, l'Església hi té també un paper important a fer. Ella és encara una institució amb presència arreu del territori que contribueix a preservar els vincles comunitaris. Per això, té la possibilitat de protegir aquests vincles i enfortir-los, apostant per agents pastorals dinamitzadors de les comunitats cristianes rurals, oferint el seu patrimoni (terres i edificis sense ús) a projectes de caràcter social i formant persones i lideratges que, inspirats en la doctrina social de l'Església, promoguin un desenvolupament humà integral de l'àmbit rural, basat en el bé comú, la solidaritat i l'equilibri amb la natura.